

Đề bài: Bình giảng hai khổ cuối bài thơ Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận

Bài làm

Huy Cận viết bài thơ "Đoàn thuyền đánh cá" vào năm 1958, tại vùng biển Quảng Ninh. Bài thơ ra đời trong một thời kỳ sôi nổi trên miền Bắc nước ta, xây dựng và phát triển kinh tế, văn hoá. Đây là một trong những bài thơ hay nhất viết về đề tài lao động khi nhân dân làm chủ cuộc đời.

Bài thơ gồm bảy khổ thơ ghi lại hành trình của một đoàn thuyền đánh cá: ra khơi lúc hoàng hôn, đánh cá một đêm trăng trên Hạ Long, trở về bến lúc rạng đông. Đây là hai khổ thơ thứ 6 và 7 nói lên cảnh kéo lưới lúc mờ sáng và cảnh đoàn thuyền buồm căng gió lộng trở về:

"Sao mờ kéo lưới kịp trời sáng..."

(...) Mất cá huy hoàng muôn dặm phơi"

Cảnh kéo lưới diễn ra lúc "sao mờ" - lúc trời gần sáng. Chữ "kịp" trong câu thơ "Sao mờ kéo lưới kịp trời sáng" thể hiện tinh thần khẩn trương, hối hả của ngư dân lúc kéo lưới. Bao hồi hộp và hy vọng đón chờ. Cá mắc vào lưới thành những "chùm cá nặng" như chùm trái cây treo lủng lẳng. Phải là nhiều cá lắm mới mắc vào lưới, phải là những bạn chài trẻ tráng có đôi cánh tay rắn chắc, có sức khỏe dẻo dai mới có thể "kéo xoắn tay". Câu thơ "Ta kéo xoắn tay chùm cá nặng" là một câu thơ hay và đẹp: hình ảnh ẩn dụ đầy sáng tạo ca ngợi vẻ đẹp khỏe mạnh trẻ tráng trong lao động. Huy Cận hay sử dụng từ "chùm" để tả thế giới sinh vật, như gà, cá tạo nên hình tượng thơ ngộ nghĩnh, đầy ẩn tượng:

"... Như cây sai mẹ đứng giữa chùm con

Chiều chiều thu vàng rực tâm hồn..."

(Chiều thu quê hương)

Nếu khổ thơ thứ tư, tác giả tả đàn cá biển đẹp như một bức tranh sơn mài lộng lẫy trong đó có những con cá song "lấp lánh đuốc đen hồng - cái đuôi em quẫy trắng vàng chóc", thì ở khổ thơ thứ sáu này, những con cá biển tươi ngon mắc vào lưới cũng vô cùng rực rỡ: "Vảy bạc, đuôi vàng lóe rạng đông". Có thể nói ở những câu thơ tả cá là những câu thơ đẹp nhất, sáng tạo nhất ở cách phối sắc, ở cách sử dụng hình ảnh hoán dụ (vảy cá, đuôi cá, mắt cá...). Dưới ánh rạng đông "lóe" lên, cá nằm đầy khoang thuyền được phản chiếu càng ánh lên màu "vàng", màu "bạc" thể hiện một niềm vui tươi trong lao động của các bạn chài. Câu thơ "lưới xếp / buồm lên / đón nắng hồng" với cách ngắt nhịp 2/2/3, với cách sử dụng liên tiếp ba động từ (xếp, lên, đón) diễn tả mọi công việc trên biển diễn ra tuần tự mà khẩn trương để trở về.

Khổ cuối tả đoàn thuyền đánh cá trở về bến. Gió biển thổi căng cánh buồm đưa câu hát của ngư dân vang xa trên biển cả. Đây là lần thứ ba, nhà thơ nhắc lại câu hát lần thứ nhất là tiếng hát ra khơi, tiếng hát phấn chấn, hồ hởi lên đường: "Câu hát căng buồm cùng gió khơi". Lần thứ hai là tiếng hát lúc đánh cá, tiếng hát say mê lao động và ngợi ca biển với bao ân tình sâu nặng, thiết tha:

"Ta hát bài ca gọi cá vào

Gỗ thuyền đã có nhịp trăng cao

Biển cho ta cá như lòng mẹ

Nuôi lớn đời ta tự buổi nào"

Lần thứ ba là tiếng hát mừng vui thắng lợi. Niềm vui của người dân chài hòa nhập với thiên nhiên- một rạng đông đẹp tươi, một ngày vui mới bắt đầu. Con

thuyền thì chạy đua... ", mặt trời thì "đội biển. Đoàn thuyền lướt sóng như cướp lấy thời gian, giành lấy thời gian, để nhanh chóng trở về bến. cảnh tượng tráng lệ, nhịp điệu cuộc sống khẩn trương vô cùng:

*"Câu hát căng buồm cùng gió khơi
Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời
Mặt trời đội biển nhô màu mới..."*

Câu thơ "mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi " là một câu thơ hay cho thấy biện pháp lãng mạn của Huy Cận trong bài thơ này. Hình ảnh "mắt cá " (hoán dụ), sóng biển và cát lấp lánh cùng với muôn triệu mắt cá như trải dài, trải rộng trên "muôn dặm phơi". Câu thơ vừa tả cảnh biển tráng lệ lúc rạng đông, vừa tả cảnh được mùa cá (thậm xưng) đẹp.

Nói rằng lao động là niềm-vui sáng tạo. Nói rằng biển quê ta giàu đẹp. Nói rằng khi người lao động làm chủ cuộc đời thì mới có ấm no hạnh phúc. Cả ba điều ấy, Huy Cận đã nói được rất hay trong bài thơ "Đoàn thuyền đánh cá" ,đặc biệt trong hai khổ này.

Với cách sử dụng màu sắc, với cách vận dụng các thủ pháp nghệ thuật như ẩn dụ, hoán dụ, nhân hoá và thậm xưng. Một rạng đông trên biển và một rạng đông trong lòng người vì "đất nở hoa và "biển đang hát"